

Processkrift A

Til

Østre Landsret

I sagsnr. BS-19085/2018-KBH:

Foreningen imod Ulovlig Logning
(Advokat Julie Bak-Larsen)

mod

Justitsminister Nick Hækkerup
Justitsministeriet
(Advokat Rass Holdgaard)

1. INDLEDNING

Sagsøgeren har i processkrift I af 25. marts 2021 nedlagt en ny påstand, som går ud på, at Justitsministeriet skal anerkende ikke at have sikret, at den ugyldige retstilstand fra logningsbekendtgørelsen blev bragt til ophør hurtigst muligt.

Det er ikke helt klart, hvordan en dom efter denne påstand vil påvirke sagsøgerens retsstilling. Påstanden synes umiddelbart at angå en konstatering af et faktisk forhold, jf. tilsvarende U.2005.2134H. Det er således ikke oplagt, at påstanden er egnet til at indgå i en domskonklusion. Derudover synes påstanden – som sagen er tilskåret af sagsøgeren – fortsat at være et anbringende til støtte for den første påstand, jf. bl.a. sagsøgerens bemærkninger under afsnit 3.5 i processkrift I.

Efter omstændighederne vil Justitsministeriet dog ikke i denne konkrete sag nedlægge påstand om afvisning. Justitsministeriet påstår **frifindelse** overfor denne nye påstand og gør til støtte herfor de samme anbringender gældende som hidtil er fremført. Det bemærkes dog for god ordens skyld, at domstolene efter fast praksis kan afvise påstande ex officio.

Justitsministeriet fastholder overordnet, at logningsbekendtgørelsen ikke kan erklæres generelt ugyldig eller uden virkning som følge af hverken hel eller delvis modstrid med EU-retlige regler. Princippet om EU-rettens forrang betyder alene, at modstridende regler ikke kan anvendes. Sagsøgerens bemærkninger om, at noget andet skulle gælde i denne sag på grund af de påståede særlige omstændigheder, har ingen støtte i hverken dansk ret eller EU-retten.

2. SUPPLERENDE SAGSFREMSTILLING

2.1 Vurdering af terrortruslen mod Danmark 2021

Center for Terroranalyse (CTA) har den 31. marts 2021 offentliggjort en ny og ajourført vurdering af terrortruslen mod Danmark. Vurderingen fremlægges som **bilag AL**.

Det fremgår af vurderingens side 8, at CTA fortsat vurderer, at terrortruslen mod Danmark er alvorlig. Den største trussel er fortsat fra militante islamister. Herom hedder det bl.a. følgende i vurderingen:

”Der er personer i Danmark og i udlandet med sympati for militant islamisme, som udgør en terrortrussel mod Danmark. CTA vurderer, at truslen udgår fra personer, der sympatiserer med og inspireres af udenlandske militant islamistiske terrorgrupper, særligt Islamisk Stat (IS) og al-Qaida (AQ). Det illustreres bl.a. af anholdelsen den 30. april 2020 af en dansk

statsborger, mistænkt for at planlægge et terrorangreb på egen hånd med et eller flere skydevåben, og af anholdelserne den 06. februar 2021 af to syriske statsborgere i Danmark, mistænkt for at planlægge et terrorangreb i Danmark eller udlandet med brug af skydevåben og hjemmelavede bomber. I begge sager er der indikationer på, at de mistænkte var blevet inspireret af militant islamistisk propaganda.

I 2020 har hændelser i Danmark og udlandet, der er blevet opfattet som krænkelser af islam, vist, at krænkelssager fortsat har et betydeligt potentiale som drivkraft for militante islamister. Reaktioner på krænkelssager i udlandet og særligt i Frankrig har været med til at sætte fokus på både historiske og aktuelle krænkelssager i Danmark. Både AQ og IS har i det seneste år omtalt Danmark i deres udgivelser, ligesom den AQ-affilierede gruppe al-Qaida på Den Arabiske Halvø (AQAP) i en propagandaudgivelse har opfordret til at angribe navngivne danske "krænkere". Et øget fokus på krænkelssager generelt kan skærpe terrortruslen mod Danmark og danske interesser i udlandet. Eventuelle reaktioner vil kunne komme på kort sigt, men vil også kunne finde sted med en betydelig forsinkelse."

Vurderingens kapitel 2 indeholder en detaljeret redegørelse for truslen, som udgår fra militante islamister. Særlige begivenheder, som vurderes at have haft betydning for trusselsbilledet, er bl.a. en række Stram Kurs-demonstrationer med skænding af koraner samt genoptrykningen af de danske muhammedtegninger fra 2005 i et fransk satiremagasin. Det fremgår derudover, at IS som noget nyt siden september 2020 har haft fokus på opfattede krænkelser af islam i sin officielle propaganda, og at denne propaganda deles i danske virtuelle fællesskaber.

2.2 Cybertruslen mod Danmark

Center for Cybersikkerhed er en del af Forsvarets Efterretningstjeneste, som er særskilt reguleret ved CFCS-loven, jf. lovbekendtgørelse nr. 836 af 7. august 2019. Centeret har ifølge lovens § 1 til formål at understøtte et højt informationssikkerhedsniveau i den informations- og kommunikationsteknologiske infrastruktur, som samfundsvigtige funktioner er afhængige af.

Center for Cybersikkerhed udgiver årligt en vurdering af cybertruslen mod Danmark. Den seneste vurdering fra juni 2020 fremlægges som **bilag AM**.

Det fremgår bl.a. af denne trusselvurdering, at cybertruslen er en alvorlig trussel mod Danmark. Truslen fra cyberkriminalitet og cyberspionage vurderes at være "meget høj". Om sidstnævnte anføres bl.a. følgende i vurderingen på side 6:

”Nogle stater, især Rusland og Kina, bruger cyberspionage meget aktivt og der er ingen tegn på, at truslen fra disse stater vil aftage. Der har i de seneste år været en stigning i antallet af lande, især i Asien, der bruger cyberspionage. Destruktive cyberangreb er med enkelte undtagelser forblevet et regionalt fænomen med særlig tilknytning til konflikten i Ukraine og rivaliseringen mellem Iran og Saudi Arabien. Angrebene kan imidlertid sprede sig og ramme Danmark, som det var tilfældet under NotPetya-angrebet i 2017.”

På side 6-7 oplistes en række kendte større internationale cyberangreb gennem de sidste 10 år, herunder f.eks. angreb på Demokraternes Nationale Komité i USA i 2016, WannaCry-angrebet på en række hospitaler i Storbritannien i 2017 og et forsøg fra russiske efterretningsagenter på at skaffe sig adgang til organisationen OPCW, som er en organisation, der arbejder for afskaffelsen af kemiske våben.

På side 10-11 anføres bl.a. følgende om cyberangreb mod samfundsvigtige funktioner:

”Målrettede cyberangreb som disse kan få alvorlige konsekvenser for samfundsvigtige funktioner. Det har f.eks. været tilfældet i forbindelse med ransomware-angreb mod sundhedssektoren i bl.a. USA og Storbritannien, hvor nedetid i administrative systemer medførte, at patientaftaler måtte aflyses.

Et vellykket målrettet ransomware-angreb på leverandører af samfundsvigtige ydelser under en krise, som f.eks. mod sundhedssektoren i Danmark under COVID-19 krisen, vil kunne øge det pres, som sektoren allerede oplever pga. krisen.

Angrebet mod Amgro, der er leverandør til danske sygehusapoteker, er et eksempel på et ransomwareangreb mod sundhedssektoren i Danmark under krisen. Angrebet betød bl.a. at Amgro i nogle dage ikke kunne købe og sælge lægemidler via deres forretningsystem Naviline. Angrebet førte dog ikke til mangel på lægemidler på de offentlige hospitaler.”

Endvidere anføres det om cyberspionage på side 15f, at der ”ses kontinuerlige forsøg på cyberspionage mod danske myndigheder, samt at truslen især er rettet mod myndigheder og personer, der arbejder med udenrigs- og sikkerhedspolitik”. Cyberspionage bl.a. kan udnyttes til at modarbejde danske interesser eller sætte danske forhandlere og beslutningstagere under pres, ligesom det kan skade dansk konkurrenceevne og økonomi.

Derved kan cybertruslen mod Danmark udgøre en trussel mod den nationale sikkerhed, der f.eks. kan påvirke grundlæggende politiske og økonomiske strukturer.

2.3 Justitsministeriets lovskitse af 24. marts 2021

Den 23. marts 2021 offentliggjorde Justitsministeriet en skitse for revision af logningsbestemmelserne i retsplejeloven (REU, Alm. del, Bilag 262, fremlagt i sagen som bilag 18).

Lovskitsen indeholder en udførlig gennemgang af forholdet mellem de gældende logningsregler og EU-Domstolens domme i navnlig Digital Rights-sagen, Tele2-sagen, Ministerio Fiscal-sagen og La Quadrature-sagen. Under afsnit 3.3 tages der bl.a. stilling til muligheden for under nærmere betingelser at opretholde en generel og udifferentieret logning af hensyn til den nationale sikkerhed i lyset af sidstnævnte dom.

Om grundlaget for vurderingen af trusselsniveauet hedder det bl.a. følgende i afsnit 3.3.1:

”Det er Justitsministeriets opfattelse, at Vurderingen af Terrortruslen mod Danmark bygger på tilstrækkeligt konkrete omstændigheder, herunder konkrete efterforskninger og straffesager i Danmark, der gør det muligt at vurdere og sandsynliggøre, om der er en alvorlig trussel mod den nationale sikkerhed, hvor f.eks. aktiviteter alvorligt kan destabilisere Danmarks grundlæggende forfatningsmæssige, politiske, økonomiske eller sociale strukturer og navnlig direkte true samfundet, befolkningen eller staten som sådan, såsom bl.a. terrorvirksomhed. Endvidere er det Justitsministeriets opfattelse, at Vurderingen af Terrortruslen mod Danmark ud fra dens analytiske kvalitet, systematik og metodik kan sandsynliggøre, at en sådan trussel er reel og aktuel eller forudsigelig.

Endelig er det Justitsministeriets opfattelse, at Vurderingen af Terrortruslen mod Danmark er tilstrækkelig dynamisk i karakter til, at logningen ikke herved vil få en systematisk karakter. Der henvises til, at der tidligere har været perioder, hvor truslen mod Danmark har været vurderet anderledes af nationale myndigheder, samt at vurderingen efter Justitsministeriets opfattelse har en kvalitet, systematik og metodik, der sandsynliggør det valgte trusselsniveau, uanset at vurderingen i en årrække har været på samme niveau.”

Det anføres videre, at Vurderingen af Terrortruslen mod Danmark ikke vil stå alene:

”Ud over Vurderingen af Terrortruslen mod Danmark, kan også en række andre analyseprodukter udgivet af enten Politiets Efterretningstjeneste, Forsvarets Efterretningstjeneste eller Center For Cybersikkerhed, belyse en trussel mod Danmarks sikkerhed inden for et specifikt område. Det kunne f.eks. være Center For Cybersikkerheds årlige ”Trusselsvurdering 2020: Cybertruslen mod Danmark”, men også andre relevante trusselsvurderinger vil kunne indgå.

Disse analyser vil kunne indgå i en samlet vurdering af truslen mod Danmark, der vil kunne foretages regelmæssigt, så det sikres, at både nationale og internationale forhold af betydning for Danmarks nationale sikkerhed inddrages. Inddragelsen af flere af hinanden uafhængige analyseprodukter vil kunne styrke det vurderingsmæssige grundlag af det samlede trusselsbillede.

Det er således Justitsministeriets vurdering, at der bl.a. på baggrund af Vurderingen af Terrortruslen mod Danmark og øvrige analyseprodukter, kan foretages en velunderbygget vurdering af truslen mod Danmarks nationale sikkerhed med henblik på at konstatere, om der er tilstrækkelige solide grunde til at antage, at Danmark står over for en alvorlig trussel mod den nationale sikkerhed, som er reel og aktuel eller forudsigelig.”

Under afsnit 3.3.3 om retsgarantier og domstolsprøvelse mv. tages der bl.a. stilling til, hvordan det kan sikres, at afgørelsen, som pålægger teleselskaberne en logningsforpligtelse, kan gøres til genstand for en effektiv domstolsprøvelse. Om efterprøvelsen af grundlaget for trusselsvurderingen hedder det bl.a.:

”Som nævnt ovenfor, forventes Vurderingen af Terrortruslen mod Danmark samt andre uklassificerede efterretningsmæssige analyseprodukter at kunne udgøre grundlaget for vurderingen af, om der er en alvorlig trussel mod den nationale sikkerhed. Justitsministeriets vurdering kan gøres til genstand for en domstolsprøvelse af, om der foreligger en sådan situation, samt om de betingelser og garantier, der skal være fastsat, er overholdt.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at detaljeringsgraden i den uklassificerede udgave af Vurderingen af Terrortruslen mod Danmark udgør et tilstrækkeligt sikkert grundlag til, at der kan foretages en effektiv retlig prøvelse af Justitsministeriets vurdering af grundlaget for et pålæg om logning.

Ved domstolsprøvelsen er det alene Justitsministeriets vurdering, der kan efterprøves, da de efterretningsmæssige analyseprodukter i vidt omfang baserer sig på klassificeret materiale. Det kan i den forbindelse nævnes, at der vil være betydelige fordele forbundet med, at prøvelsen sker i en sædvanlig retsproces, hvor den fremlagte dokumentation – i det omfang det vurderes nødvendigt – evt. kan suppleres med vidneforklaringer fra ledende medarbejdere, der kan forklare om metodikken og tilblivelsesprocessen af de konkrete vurderinger mv.”

3. ANBRINGENDER

3.1 Logningsbekendtgørelsen er ikke ugyldig (påstand 1)

Det fastholdes, at princippet om EU-rettens forrang ikke fører til, at logningsbekendtgørelsen er hverken helt eller delvist ugyldig. Uanset om eller i hvilket omfang der består en modstrid mellem logningsbekendtgørelsen og EU-retten som fortolket ved La Quadrature-dommen, kan en sådan modstrid ikke føre til, at bekendtgørelsen mister sin gyldighed. Allerede af denne grund kan sagsøgeren ikke få medhold i påstand 1. Der henvises til duplikkens afsnit 3.2.

Der er intet belæg for sagsøgerens anbringender under afsnit 3.5 i processkrift I om, at en modstrid med en EU-regel under særlige omstændigheder kan føre til, at nationale regler mister deres gyldighed. Det er ikke korrekt, at princippet om EU-rettens forrang kan medføre ugyldighed efter *lex superior*-retsgrund-sætningen. Sagsøgeren har heller ikke henvist til nogen praksis fra EU-Domstolen, der understøtter dette vidtgående synspunkt.

Selv hvis landsretten måtte finde, at logningsbekendtgørelsen principielt kan være helt eller delvist ugyldig som følge af en konflikt med en EU-retlig regel, fastholdes det, at gyldigheden skal bedømmes i lyset af, at Danmark faktisk aktuelt befinder sig i en situation, hvor en generel og udifferentieret logning i overensstemmelse med logningsbekendtgørelsens kapitel 2 principielt kan opretholdes under visse betingelser.

Sagsøgerne har ikke godtgjort, at hele bekendtgørelsen strider mod EU-retten. På flere punkter er bekendtgørelsen utvivlsomt ikke i modstrid med EU-retten på nuværende tidspunkt, og af denne grund er der ikke grundlag for at tilsidesætte hele bekendtgørelsen som ugyldig i overensstemmelse med sagsøgerens påstand.

Der er intet belæg for at antage, at en bekendtgørelse skulle være et utilstrækkeligt format med den konsekvens, at hele den nuværende bekendtgørelse allerede af den grund er i modstrid med La Quadrature-dommen. Dommen indeholder ingen betragtninger om, at de i præmis 134-139 omtalte "*lovgivningsmæssige foranstaltninger*", herunder påbud, afgørelser m.v., skal have en særlig form eller være særligt individualiserede. Det påhviler de enkelte medlemsstater at tilvejebringe en retsstilling inden for rammerne af deres nationale retssystemer, som er i overensstemmelse med dommens præmisser. En bekendtgørelse udgør en helt sædvanlig lovgivningsmæssig foranstaltning i den danske retsorden og er både et naturligt og fuldt ud tilstrækkeligt middel til at gennemføre retsstillingen.

Det er i øvrigt ikke korrekt, at "*[e]n traditionel dansk forvaltningsretlig forståelse af ordet "afgørelse" fordrer, at en sådan skal bygge på en konkret og individuel vurdering*". Det er tværtimod fast antaget i

dansk forvaltningsret, at en bekendtgørelse og lignende generelle retsakter også er afgørelser i forvaltningsretlig forstand, jf. bl.a. Niels Fenger, Forvaltningsloven, 2020, side 128-129 og 154-156 med yderligere henvisninger.

Det gøres gældende, at det er dokumenteret ved navnlig Vurderingen af terrortruslen mod Danmark fra Center for Terroranalyse, som senest er udkommet i en ny udgave 31. marts 2021 (bilag AL), at der på nuværende tidspunkt består en reel og alvorlig trussel mod den nationale sikkerhed i Danmark. Denne vurdering underbygges yderligere bl.a. af Center for Cybersikkerheds Vurdering af cybertruslen mod Danmark fra juni 2020 (bilag AM). Sagsøgerne har ikke påvist, at disse vurderinger konkret er utilstrækkelige eller fejlbehæftede.

Det gøres videre gældende, at retsgarantierne opstillet i La Quadrature-dommen ikke på nuværende tidspunkt er tilsidesat. Som anført i lovskitsen (bilag 18, side 26ff.) er de nuværende regler om teleudbydernes behandling af loggede oplysninger, herunder de sektorspecifikke databeskyttelsesregler i bekendtgørelse nr. 1882 af 4. december 2020, samt krav om sikkerhedsgodkendelse mv. i bekendtgørelse nr. 1144 af 20. november 2006, tilstrækkelige til at sikre effektiv beskyttelse mod misbrug. Logningsbekendtgørelsen kan ikke anses for i sin helhed at stride mod EU-retten, blot fordi den formelt ikke er tidsbegrænset på nuværende tidspunkt, idet det afgørende er, at grundlaget for en logningsforpligtelse aktuelt er til stede. Grundlaget for logningsforpligtelsen kan endvidere domstolsprøves i overensstemmelse med anvisningerne i lovskitsens afsnit 3.3.3.

Sagsøgeren har i øvrigt fortsat ikke påvist noget grundlag for, at bekendtgørelsens § 5, stk. 1, om lagring af bl.a. IP-adresser, indebærer nogen som helst konflikt med EU-retten, jf. afsnit 3.4 i ministeriets duplik. Også af denne grund kan sagsøgeren ikke få medhold i påstanden om, at hele bekendtgørelsen er ugyldig.

Det kan i øvrigt ikke som anført af sagsøgeren tillægges betydning for muligheden for opretholdelse af en logningsforpligtelse, at bekendtgørelsen ikke aktuelt sondrer mellem logning af oplysninger til brug for efterforskning og retsforfølgning almindelig kriminalitet, grov kriminalitet eller aktiviteter, der truer den nationale sikkerhed. Så længe grundlaget for en logningsforpligtelse i form af en alvorlig trussel mod den nationale sikkerhed er til stede, og de øvrige betingelser og retsgarantier m.v. er opfyldt, kan oplysningerne logges generelt og udifferentieret. Sondringen mellem almindelig kriminalitet, grov kriminalitet og aktiviteter, der truer den nationale sikkerhed, bliver kun relevant ved en efterfølgende adgang til de loggede oplysninger, hvilket i udgangspunktet sker på baggrund af en kendelse.

Tilstrækkeligheden af Justitsministeriets påtænkte fremtidige tiltag er uden betydning for gyldigheden af den nuværende logningsbekendtgørelse. Sagsøgerens kritiske bemærkninger om indholdet i lovskitsen er derfor uden betydning for denne sag.

Det bestrides, at præmis 213-228 i La Quadrature-dommen har nogen betydning for gyldigheden af logningsbekendtgørelsen i perioden frem til national ret er bragt i fuld overensstemmelse med dommen, jf. afsnit 3.3 i sagsøgerens processkrift I. Disse præmisser vedrører spørgsmålet om, hvorvidt en national domstol er beføjet til at fortsætte med at anvende nationale regler, der strider mod EU-retten, i en midlertidig periode. De vedrører ikke spørgsmålet om, hvorvidt sådanne nationale regler mister deres gyldighed. Som beskrevet i duplikken har justitsministeren allerede tilkendegivet, at visse dele af logningsbekendtgørelsen strider mod EU-retten og ikke kan håndhæves, før reglerne er ændret. Dette er fuldt ud i overensstemmelse med præmis 213-228 i dommen.

3.2 Justitsministeriet har handlet og handler fortsat hurtigst muligt for at bringe den danske retsstilling i overensstemmelse med EU-retten (påstand 2)

Det fastholdes, at Justitsministeriet har handlet og fortsat handler hurtigst muligt for at bringe den danske retsstilling i overensstemmelse med EU-retten.

Det bestrides, at Digital Rights-dommen i sig selv udløste en forpligtelse til at tilpasse national ret hurtigst muligt. Dommen efterlod en række væsentlige spørgsmål ubesvaret, herunder navnlig spørgsmålet om, hvorvidt en generel og udifferentieret logningsforpligtelse kunne opretholdes, så længe adgangen til de loggede oplysninger var underlagt tilstrækkelige garantier – såsom et proportionalitetskriterie og krav om dommerkendelse som i dansk ret, jf. retsplejelovens kapitel 74 sammenholdt med kapitel 71.

Sagsøgerens citater fra samrådet i Retsudvalget den 2. marts 2017 og udsættelsen af revisionen af reglerne den 26. april 2017 efter Tele2-dommen illustrerer netop – modsat hvad sagsøgeren hævder – at retstilstanden på området har gennemgået en sådan udvikling, at det savner mening at hævde, at den på noget tidspunkt hidtil har været klar. Det dengang anførte om, at EU-retten var til hinder for en generel og udifferentieret logning, er nemlig ikke længere retvisende i lyset af La Quadrature-dommen.

Det skal understreges, at forløbet fra Digital Rights-dommen til La Quadrature-dommen har været helt usædvanligt. I alt 15 medlemsstater, inklusive Danmark, har afgivet indlæg i La Quadrature-sagen og sammen med Kommissionen samstemmende anmodet Domstolen om at genoverveje balancen mellem behovet for beskyttelse af de grundlæggende rettigheder efter EU-retten og behovet for loggede oplysninger til opklaring af forbrydelser mv.

Der verserer på nuværende tidspunkt stadigvæk fem sager for EU-Domstolen om uafklarede spørgsmål relateret til logning (C-339/20 og 397/20 - VD m.fl., C-140/20 - Commissioner of the Garda Síochána and Others, og C-793/19 og C-794/19 - SpaceNet m.fl.). Det bemærkes, at disse sager verserer for EU-Domstolen uagtet, at der er faldet dom i La Quadrature-sagen, idet denne dom ikke anses at have besvaret

alt vedrørende staternes pålæg til teleudbyderne om at foretage generel og udifferentieret logning. Reaktionen på Tele2-dommen og La Quadrature-dommen i de øvrige EU-medlemslande er stærkt varierende og fragmenteret og bærer klart præg af, at der endnu ikke er fundet en gennemgående linje for, hvordan retsstillingen kan indrettes i overensstemmelse med EU-retten.

I oversigtsform er Justitsministeriet navnlig bekendt med følgende landes logningsregler og reaktioner på dommene:

- I Belgien stilles der krav om logning af teledata (trafik- og lokaliseringsdata) i 12 måneder. Efter Justitsministeriets oplysninger er reglerne ikke suspenderet efter La Quadrature-dommen, men Belgien afsøger i øjeblikket mulighederne for ny lovgivning. Der afventes ligeledes dom fra deres nationale forfatningsdomstol i sagen, der var genstand for La Quadrature-dommen.
- I Frankrig stilles der krav om logning af teledata (trafik- og lokaliseringsdata) i op til 1 år. Frankrig har oplyst til Justitsministeriet, at der efter La Quadrature-dommen ikke er sket suspension af de nationale regler, idet Frankrig anser, at en sådan suspension vil vanskeliggøre politi- og juridisk arbejde på kriminalitetsområdet. Der afventes ligeledes dom fra deres statsråd (Conseil d'État) i sagen, der var genstand for La Quadrature-dommen.
- I Nederlandene er der på nuværende tidspunkt ingen specifikke lovkrav om logning, idet de tidligere regler blev suspenderet som følge af nationale domsafsigelser efter EU-Domstolens afgørelse i Digital Rights-sagen i 2014. Efter Justitsministeriets oplysninger forbereder Nederlandene nye regler. Forberedelsen af reglerne har tidligere været indstillet som følge af EU-Domstolens domme.
- I Irland stilles der fortsat krav om logning af teledata i en periode på 2 år. Kravet gælder trafik- og lokaliseringsdata. Irland har over for Justitsministeriet oplyst, at der ikke er sket suspension af de nationale regler, og at der forventes ny lovgivning, når der er endelig dom i den irske sag, der er forelagt præjudicielt for EU-Domstolen (C-140/20 - Commissioner of the Garda Síochána and Others).
- I Sverige skete der efter Tele2-dommen en tilpasning af logningsreglerne, som trådte i kraft den 1. oktober 2019. Reglerne er baseret på en begrænset og differentieret tilgang baseret på typen af teledata, men oplysningerne logges som udgangspunkt for alle mobiltelefonbrugere. Sverige vurderer umiddelbart, at reglerne fortsat er i overensstemmelse med EU-retten efter La Quadrature-dommen, men følger med interesse også bl.a. EU-Domstolens afgørelse i SpaceNet m.fl.-sagen.
- I Tyskland blev der i 2015 vedtaget regler, der – ligesom i Sverige – er baseret på en generel og udifferentieret pligt til at logge trafik- og lokaliseringsdata, men er begrænset i tid og omfang både

med hensyn til hvilken type data, der skal logges, og hvor længe. Der verserer imidlertid en sag om foreneligheden af det tyske retsgrundlag med EU-retten, som er blevet forelagt præjudicielt for EU-Domstolen (C-793/19 og C-794/19 - SpaceNet m.fl.). På grund af de verserende tyske sager meddelte den tyske netværksstyrelse (Bundesnetzagentur) den 28. juni 2017, at man, indtil der forelå en retsgyldig afgørelse, ville suspendere håndhævelsen af reglerne og øvrige tiltag for så vidt angår logning, herunder ikke udstede bøder for manglende efterlevelse.

- I Østrig blev den tidligere lovgivning vedrørende logning underkendt af forfatningsdomstolen i 2014 som følge af Digital Rights-sagen. Den 1. juni 2018 trådte en ny lov i kraft, som indebærer målrettet hastesikring på baggrund af en indledende mistanke (såkaldt "quick freeze").

Det fastholdes på denne baggrund som anført i afsnit 6.2.2 i svarskriftet, at tilpasningen af retsstillingen har frembudt sådanne ekstraordinære faktiske og retlige vanskeligheder, at Justitsministeriet har handlet og fortsat handler hurtigst muligt. Dommen i La Quadrature-sagen understøtter, at det ikke giver reel mening at bruge Tele2-dommen som målestok for denne forpligtelse. Justitsministeriet har indtil nu iværksat alle nødvendige og tilstrækkelige tiltag som opfølgning på La Quadrature-dommen, og der kan derfor ikke på nuværende tidspunkt gives sagsøgerne medhold i påstand 2.

3.3 Øvrige forhold

Sagsøgerens bemærkninger under afsnit 3.4 er uden betydning for nærværende sag. Spørgsmålet om, hvorvidt teleselskabernes behandling af loggede oplysninger er i overensstemmelse med databeskyttelsesreglerne, er uden betydning for gyldigheden af selve logningsbekendtgørelsen (påstand 1), eller for spørgsmålet om, hvorvidt Justitsministeriet har handlet hurtigst muligt (påstand 2).

Det bemærkes dog, at Justitsministeriet fastholder, at teleselskabernes behandling af loggede teleoplysninger er i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen. Der henvises til bilag 21.

København, den 21. april 2021

Rass Holdgaard
Partner, Advokat (H)